

DISPUTATIO
De
VOLUNTATE ET
POTENTIA EJUS EX-
SEQUUTRICE;

Quam,

D. A.

Sub presidio

MATTHIÆ MARTINII, IN ILLU-
STRI NASSOVICA-SIGENENSI
schola Professoris, examinan-
dam proponit,

Ad diem Junii,

JOHANNES PHILEMON Lovosice-
nus Bohemus.

HERBORNÆ NASSOVIORUM
Ex officina Christophori Corvini.

ANNO 1607.

ILLUSTRI ET GENE-
ROSO

DOMINO, DN. JAROSLAVO SMIRZICZIO, LI-
BERO BARONI à SMIRZICZ &c. Domino suo
summè colendo & observando:

NEC-NON

NOBILISSIMO ET AMPLISSIMO VIRO, D. VEN-
CESLAVO SEN. MRAZ à MILESSOVKA, Reipub.
Litomerzicensis Senatori dignissimo, Evergetæ suo
honorando:

SICUT ET

CLARISSIMO ET DOCTISSIMO VIRO, D. CA-
SPARI DORNAVIO VARISCO, MEDICINÆ
D. fautori suo & quondam Præceptorì multis nomini-
bus observando:

*Hanc disputationem debita observantia & gratitudi-
nis ergo offert*

JOHANNES PHILEMON.

DE VOLUNTATE ET POTENTIA

EJUS EXEQUUTRICE.

THESIS I.

Quod cognoscendi vi est prae ditum, est extra omnem dubitationem nobilius eo, quod cognitionis est expers. Quod enim notitia destituitur, idem etiam jucundi sensu caret: quod autem jucundi sensu caret, in illud nulla cadit felicitas.

II.

Cognoscendi facultate instructa sunt animalia, & quae aliquid animalis naturae habent ut zoophyta: itemque spiritus.

III.

In animalibus notitia est rudissima; quum, quid ipsa sint, reflexo supra se actu non intelligant: spirituum autem notitia est omnium perfectissima, quia se & sua noscunt.

IV.

Sicut autem animalia cognoscunt sensu: ita spiritus intellectu: Et sicut cum notitia sensuum coheret appetitus sensuum: ita cum intellectu, appetitus rationalis, qui dicitur voluntas: & sicut appetitui sensuum ministrat corporea potentia loco movens: ita in spiritibus est voluntati accommodata vis exequutrix spiritualis. De voluntatis & potentiae exequutricis natura nunc disquiremus, eam definituri & divisuri.

V.

Voluntas est facultas libera, quae spiritus potest velle bonum, non modò jucundum, sed etiam honestum: non modò singulare, sed etiam universale: & nolle malum contrarium.

VI.

Voluntas aliàs sumitur pro $\epsilon\lambda\lambda\eta\lambda\upsilon\gamma\eta\ \delta\upsilon\nu\acute{\alpha}\mu\epsilon\iota$, id est facultate, quae quis vult, aliàs pro $\epsilon\lambda\lambda\eta\sigma\epsilon\iota$, id est actu volentis, aliàs pro $\epsilon\lambda\lambda\eta\mu\alpha\pi$, id est, eo, quod quis vult.

VII.

Voluntas dicitur facultas seu potentia, quae qualitas est. Est enim voluntas accidens essentialis spiritualis creaturae. Quum tamen ad Deum respicimus, aliter est sentiendū, quia voluntas & essentia ejus re idem sunt, & tantūm nostro concipiendi modo distinguuntur. Ut intellectus cū sensu habet quasi commune genus, quod est potentia cognoscendi: ita voluntas cum sensu convenit in hoc, quod utrumque est potentia appetendi. Vulgo autem (ut id obiter explicemus) distinguitur appetitus in innatum

& elicited. Innatus improprie sic dicitur, qui est propensio naturalis ad aliquod bonum, & quidem, si de potentia agendi loquaris, ipsa naturalis vis operandi; sin de potentia patiendi, naturalis capacitas & proportio cum sua perfectione. Et sic appetere, tantum est habere innatam propensionem, qualem habet gravitas ad centrum. Elicitivus dicitur proprie appetitus, quia fertur in bonum ut bonum, illudq; per proprium actum potest appetere: unde hic distinguuntur, appetentia ut facultas, & appetitio ipsa ut actus. Illa dicitur appetitus elicivus; haec, elicitus. Appetitus elicivus distinguitur in appetitum intellectus & sensus. Et si vero appetitus elicivus etiam naturam insit: quia tamen potest elicere appetitionem, qua fertur actu in bonum, atq; ita maxime proprie est appetitus; ideo distinguitur ab innato.

VIII.

Voluntas non est nisi in spiritali substantia, ut Deo, Angelis, & animabus rationalibus. Ubi enim non habet locum notitia universalis, itemq; honesti, ibi nec appetitus eorundem. At non nisi in spiritibus est vis cognoscendi universale & honestum. Et sola res spirituales habent actiones suas in potestate.

IX.

Voluntas sua natura est libera, ita ut libertas ab ea abesse nullo modo possit. Et libertas proprie atq; (ut loquuntur) formaliter soli convenit voluntati; in intellectu tamen radix ejus est: quum natura ita comparatum sit, ut potentia appetendi sequatur potentiam cognoscendi. Libertas autem illa opponitur coactioni; itemq; determinationi ad certos effectus edendos. Sic libera voluntate Deus creasse dicitur mundum, quia nulla necessitate naturae suae id fecit; & secus agere poterat, quam egit; et si non potuerit ob naturae praestantiam summam, nisi θεοπροπῶς. Sic nos jam haec scribimus nullam necessitate vel naturae vel violentiae adacti: & licet voluntate naturam velimus, ea tamen non est in se definita, ut hoc potius nunc velimus, quam aliud; sed indifferens est ad contrarios actus: ut ad scribendum & non scribendum, sed quiescendum. Libertas voluntatis in indifferentia ad exercitium actus dicitur, secundum quam potest elicere vel non elicere τὴν ἐξελκτικὴν: libertas ad specificationem, quae potest velle vel nolle hujus vel illius speciei actum; unde hic dicitur vel bonus vel malus moraliter. Observa etiam hic, quod libera actio dicatur dupliciter: nempe vel ut elicita, seu proxime in ordine ad immediatum suum principium, potentiam videlicet, quae actionem producit, uti liberum est velle; vel ut actus imperatus, sive remote in ordine ad potentiam, quae movet seu applicat inferiorem facultatem ad agendum, uti liberum est ambulare. Libertatem tamen suam voluntas magis demonstrat in electione mediorum, quam finis: & mediorum cum primis respectu voluntas appellatur liberum arbitrium.

X.

Non igitur dicitur voluntas libera, quod consultet. Hoc enim est intellectus, id est in rebus, quae aliter atque aliter se habere queunt. Voluntas autem intellectus de liberationem sequitur. Et hinc eae actiones dicuntur liberae, quae à voluntate, intellectus pravam notitiam & iudicium sequente, eliciuntur.

XI.

Objectum voluntatis est $\pi\alpha\nu\lambda\omicron\beta\epsilon\lambda\eta\lambda\delta\upsilon\nu$, quod ab intellectu ei proponitur: sive illud sit universale, sive singulare, quod rationem boni habet. Appetitus sensuum tantum percipit singulare, non universale; & jucundum corporeum, non spirituale; at de honesto nihil.

XII.

Ut autem intellectus necessario intelligit veritatem primorum principiorum: ita voluntas necessario appetit summum bonum seu felicitatem.

XIII.

Voluntate possumus velle & nolle; qui sunt ejus actus, seu operationes:

XIV.

Velle est amare seu appetere aut eligere: nolle est odisse seu averfari aut negligere: Impedire velle, est nolle permittere seu nolle finire, ut aliquid fiat: permittere est velle finire, ut aliquid fiat. Illas voces ob distinctas res de quibus agemus, docendi causa hic lubet discriminare.

XV.

Appetitus est actus, qui finem respicit & appetit.

XVI.

Electio seu $\pi\epsilon\gamma\alpha\lambda\epsilon\sigma\iota\varsigma$ est actus, qui media ad finem seu bonum appetitum consequendum destinat & ordinat.

XVII.

Averfatio est declinatio eorum, quae vel noxia, vel inhonesta, vel injucunda judicantur.

XVIII.

Neglectio est praeteritio mediorum, quae ad malum, quod quis averfatur, faciunt.

XIX.

Bonum, quod quis voluntate velle potest, est virtutis & conditionis, seu sanctitatis & felicitatis.

XX.

Sanctitas, quae in voluntatem omnem cadit est veracitas & bonitas.

XXI.

Veracitas est sanctitas, quâ quis propendet ad verum: à falsitate seu mendaciis omnibus alienus.

XXII.

Bonitas est sanctitas, qua quis propendet ad bonum: & malitiam odio habet.

XXIII.

Felicitas est status seu conditio gaudii & gloriæ competentis.

XXIV.

Hæc de voluntatis definitione: distributio sequitur.

XXV.

Est autem voluntas vel increata, ut Dei: vel creata, ut Angelorum & hominum.

XXVI.

Voluntas Dei, est quidem illa liberrima: qua tamen absolutè necessariò vult seipsum, & qua absolutè necessariò verax est & bonus: & qua liberè velle potest alia extra se, intellige tamen semper θεοπρεπῶς, & convenienter naturæ suæ optimæ.

XXVII.

Voluntas de Deo propriè dicitur, quia voluntas in Deo est velut perfectissima quies sine ullo turbationis motu: & Deus est ens perfectissimum.

XXVIII.

Voluntas in creaturis est aliquid distinctum ab essentia: at voluntas Dei in ipso ad ipsum considerata est Deus ipse.

XXIX.

Dicitur Deus ens summè necessarium, consideratus in sese absolutè, citra respectum ad aliud objectum extra se; quia nullam habet causam supra se à qua pendeat & cui subsit. Quare voluntas divina aliunde non determinatur. Et hinc solus propriè dicitur ἀνεξέσῃ, liberrimus.

XXX.

Deus liberè velle dicitur potiùs, quàm contingenter: quia contingentia mutabilitatem innuit. Si tamen legas apud scholasticos effectus Dei externos contingentes dici, id intellige fieri propter solam causæ indifferensiam.

XXXI.

Nulla causa est voluntatis divina, si nempe facultas τῆ βέλεθαι & βέλην

XLV.

Nihil est ita liberum, sicut Deus, quia solus Deus est ens aliunde non dependens.

XLVI.

Voluntas creata ex volente potest fieri nolens, & contra: prout nempe rationibus ex intellectu consilio petitis inducitur. Et quamvis cogi nequeat: tamen suadendo aliò atq; aliò quasi flecti potest.

XLVII.

Virtus creatæ voluntati inest contingenter: esse tamen debet verax, in Deo confidere & humilis esse erga ipsum. Quæ si adsint creaturæ intelligenti, est beata, intellectu quiescens in suavissima Dei, ut in ipsam benigni, contemplatione. Contingenter dicimus illa inesse voluntati creata. Possunt enim angeli etiam, pulsus virtutibus, vitio esse obnoxii, atq; ita infelicitati.

XLVIII.

Est quidem intellectus creatus à Deo conditus sapiens & prudens, omninoq; sanus ad dijudicandum inter verum & falsum, bonum & malum: & sic voluntas verax & bona; non tamen citra mutabilitatem, quæ est necessario per se in omni dependente ente.

XLIX.

Et requirit hoc jure suo Deus, ut, quas dotes acceperant Angeli & homines in creatione, eas rectè collocent, & debitis erga Deum obsequiis eas exercent.

L.

Veraces itaq; esse debent creaturæ intelligentes, ita nempe, ut in omnibus rebus ament veritatem, & Deum supra omnia, ut ens verissimum: utque ab omni mendacio sint alienissimæ.

LI.

Bonæ esse debent, ut in omnibus ament bonitatem: & Deum supra omnia, ut optimum ens: utq; ab omni malitia sint remotæ. Quare justum est, ut, quum Deum se habeant superiorem, illi se humiliter submittant: quum sint mutabiles, non in seipsis, sed in Deo fiduciam collocent, ideoque ipsi de bonis concessis gratias agant, & eum pro ipsarum conservatione & salute invocent.

LII.

Felicitas intelligentium creaturarum posita est in ista intellectu in seipso seu quiete, quum contemplantur Deum, ut faventem ipsis, & ut gaudii gloriæque ipsarum perennem scaturiginem.

LIIII.

Ex dictis facile est colligere, quibus vitiis voluntas spirituum creatorum possit inquinari, nempe mendacio, dissidentia de Deo & superbia: & qua in illis miseria locum habeat, nempe dolor & ignominia: quodq; precipua illorum infelicitas sit in illa intellectus rursus & ei sua inquietudine, quum Deum, ab ipsis offensum, contemplantur ut insensum, qui iusto iudicio ipsos gaudii & gloria communione privet.

LIV.

Hæc de voluntate creata in genere: in specie voluntas creata est angelica & humana.

LV.

Angelica voluntas est, quâ Angelus vult, suo peculiari modo.

LVI.

Per se enim non extendit ea se ad corporalia, sed tantum ad spiritualia. Quare propter etiam sole virtutes, quæ ad spiritualia respectum habent, in Angelos cadunt, ut sunt veracitas, humilitas, fides in Deo creatore & conservatore: & non nisi spiritualem felicitatem appetunt.

LVII.

Boni angeli jam in virtute & felicitate confirmati sunt: mali autem à Deo defecerunt, & obstinati sunt in peccatis, & desperati in miseria.

LVIII.

Humana voluntas est, qua vult homo humano more.

LIX.

Ea autem se extendit non modò ad spiritualia, sed & ad corporalia. Quare in homines cadunt etiam virtutes, quæ ad corporalia spectant, ut appetitus sensuum ordinetur circa objecta nutritionis & generationis: videlicet *Σωφροσύνη* seu frugalitas & castitas. Est enim voluntatis, appetitum sensuum moderari, ne quid desideret contra rationem, aut ne desiderata perperam persequatur. Et, quia in civili societate hic vivimus, requiritur communicatio ad aliorum etiam virtutem & felicitatem conservandam, propugnandam & augendam: Sic & homines voluntate appetunt felicitatem corporalem, qua est posita in corporis sanitate & rerum ad illud nutriendum ac fovendum necessariorum sufficientia.

LX.

Quum tamen anima à corpore abiit, illa corporalia non appetit, vivens vitam similem angelicæ: interim tamen ad unionem cum corpore naturali desiderio propendit.

LXI. Quia

LXI.

Quia autem in homine confusa res videntur appetitus sensuum & voluntas, distinguamus eas. Differunt autem hoc modo: 1. Voluntas (qua est appetitus intellectus, rationis ductum sequitur: appetitus sensuum imaginationem seu phantasiam. 2. Voluntatis actiones sunt liberae, & suspendi vel impediri possunt: contra actiones appetitus sensuum, etsi quandam speciem libertatis pra se ferunt, tamen revera liberae non sunt, sed caco quodam impetu & subito procedunt, nec in nostra potestate est eos suspendere. 3. Voluntas est in substantia, materia experie, & reciprocari supra se converti potest. Ut enim intellectionem nostram intelligere est nobilitas mentis: sic voluntatis, τὴν βέλτιον βέλτερος. Appetitus autem sensuum est in substantia corporea, & supra se converti non potest. 4. Voluntas appetit non tantum singularia, sed etiam universalia, item non tantum concreta cum materia, sed etiam abijuncta ab ea: appetitus autem sensuum tantum singularia & materialia.

LXII.

Quomodo autem voluntas ductum rationis sequi dicitur, quum saepe mala amplectatur & salutaria declinet? Resp. Voluntas hoc amplectitur, quod ipsi ab intellectu proponitur. Ut autem contingit errare intellectum in affirmando & negando, probando & improbando: ita voluntas errorem istum sequitur, amans odio digna, & odio habens amanda.

LXIII.

Hoc autem fit ex consensu, qui est inter appetitum sensuum & intellectus, dum nimirum vehemens illius affectio interdum mentis arcem occupat, efficitque ut intellectus amplectendum esse iudicet, quod ipsi appetitui gratum iucundumque est.

LXIV.

In actionibus prudentum, quatuor illa ad voluntatem in actum educendam concurrunt: nimirum notitia apprehendens, iudicium quo res apprehensa iudicatur, iudicium practicum, & syllogismus practicus: sed tamen ut voluntas operetur, non opus est simpliciter practico syllogismo evidente, ut patet in subitis & repentinis motibus, quos appellant primo primos.

LXV.

Vulgus inter voluntatem & concupiscentiam nullum facit discrimen. Differunt autem objecto. Concupiscentia enim est appetitus, qui versatur circa bonum corporis: & a voluntate regitur ac gubernatur. Unde colligitur, concupiscentiam per se

non esse malam, quum sit actio fluens à naturali potentia, quam Deus indidit, sed quatenus fertur in objectum inonestum: & quatenus non servat modum, quem recta ratio prescribit.

LXVI.

Hactenus de voluntate: reliquum est, ut etiam breviter de agendi potentia agamus.

LXVII.

Potentia agendi spiritualis est vis illa, quâ spiritus aliquid extra se expedire vel impedire potest: ideoque voluntatis imperio necessariò obsequitur. Imperium tradi solet duplex quum de rebus humanis agitur, nempe *δυναμιὸν* seu herile, & *πολιτικὸν* seu civile vel regium. Illud dicitur, cui paretur necessariò sine potentia resistendi: hoc verò cōtrà, cui obsecundatur liberè. Sic in locomotricem potentiam voluntas obtinere dicitur imperium herile; in appetitum sensuum civile: in facultatem vegetantem nihil habet imperii.

LXVIII.

Potentia agendi est vel increata, vel creata.

LXIX.

Potentia increata est Dei: & ea est infinita, unoque nomine dicitur omnipotentia.

LXX.

Potentia patiendi de Deo prorsus negatur, quia Deus est Ens perfectissimum & simplicissimum. nulli mutationi obnoxium. Agendi autem potentia verè Deo adscribitur, quia ea est perfectio.

LXXI.

Objectum potentia divina est omne id, quod ipsius naturæ consentaneum est, & cum ea nullo modo pugnat. Nec enim velle vel facere potest, quæ veracitati & bonitati ipsius sunt contraria. Ita potest quicquid vult, & quicquid velle potest.

LXXII.

Quum dicimus, Deum posse velle, vel non velle, non intelligimus hinc potentiam agendi, sed indifferentiam actus, ut ad hoc potius, quàm ad aliud objectum terminetur.

LXXIII.

Potentia Dei distingui solet in absolutam & ordinariam. Absoluta dicitur potentia Dei secundum se, sine ulla alia suppositione vel determinatione voluntatis, & sine ullo respectu ad naturas rerum vel alias causas. Potentia ordinaria dicitur dupliciter: 1. Quatenus adjunctam habet scientiam & voluntatem, qua Deus decrevit

crevit hos effectus & non alios edere. Deinde alio significato dicitur potentia ordinaria, prout operatur secundum communes leges & causas, quas in universo statuit. Secundum potentiam ordinariam primo modo dictam, ea tantum dicitur Deus posse facere, quae aliquando facturus est, secundum posteriorem multa potest facere, quae nunquam facit.

LXXIV.

Non quaecumque hominibus sunt impossibilia, debent dici Deo possibilia, ut quae implicant contradictionem, velut esse effectum sine causa, accidens sine subiecto. Quae arguunt infirmitatem & defectum quandam, in Deo non possunt locum habere.

LXXV.

Nostros actiones etsi Deus sua virtute promovet: tamen in seipso eas efficere non potest.

LXXVI.

Hæc de potentia increata: potentia creata spiritualis est in Angelis & anima rationali: utraq; suis certis limitibus finita: & non nisi per contactum aliquem operari potest.

LXXVII.

Nulli finita essentia convenit infinita potentia.

LXXVIII.

Angelica potentia talis est, ut objecta corporea ei non possint obfistere: ideoq; etiã celerimè potest Angelus è loco in locum se movere.

LXXIX.

Angelus, ut corpus immediatè moveat, imò & alium spiritum, intimam cum eis propinquitatem requirit.

LXXX.

Angelus movet per intellectum & voluntatem non ut proximè elicientes motum, sed dirigendo & applicando potentiam exsequentem, quam oportet esse conjunctam objecto patienti seu mobili.

LXXXI.

Quum autem tactus sit duplex, quantitatis scilicet & virtutis: Priori tactu solè corpora se contingunt: posteriori etiam ea, quæ sunt corporis expertia. Sic angelus bonus malum impetu impresso in aliquem locum impellit.

LXXXII.

Angeli nulli corpori & loco ita sunt affixi, ut non possint per motum ab illis discedere.

LXXXIII.

Angelus superior movere posse dicitur inferiorem, etiam ipso renuente: inferior verò superiorem tum demum, si ipse velit. Sic fert scholasticorum opinio. Nos quum

hic nec in scriptura nec ratione fundamentum illius videamus: illud in medio relin-
quimus.

LXXXIV.

Angeli possent universitatis ordinem subvertere: sed tamen divinâ voluntate
ita continetur eorum potentia, ut contra eam nihil valeant efficere.

LXXXV.

Potentia agendi in anima rationali est, quâ illa movet corpus, & per
corpus alia corpora. Ea, dum anima est in corpore, corporeis organis ad
operandum utitur.

LXXXVI.

Anima separata potentiam habet non solum se, sed etiam alias res
externas minimè substantialiter sibi junctas, movendi. Ad quem mo-
tum, localis unio ejus cum re movenda sufficit.

LXXXVII.

Potentia motrix in anima separata non alia ratione actum suum exercere po-
test, quàm productâ prius in re mobili impulsoriâ qualitate, tanquam necessario in-
strumento.

AD JOHANNEM PHILEMONEM.

MUnera sunt animæ, ratio & conjuncta voluntas.
Objectum illa videt: hæc cupit aut renuit.
Junxerat hos actus concordia mutua primùm,
Cum nondum vitis mens temerata fuit.
Sed nunc per lapsum, collapsus congruus ordo est.
Deviat à licitis actus uterque modis.
Fallitur & ratio: & rationis jussa cupido
Executit. Et discors mens sua bella gerit.
Noscenda est igitur, magè sed reprimenda voluntas,
Expediat rectæ quo rationis opus.
Quod facis utrumque hoc, laudo te, doctè Philemon.
Ut bene perficias, hortor, & oro Deum.

Johannes Bisterfeldius rogatus apposuit.

GEORGII PASORIS

AD DN. RESP. EPIGRAMMA.

Mille voluntatis naturam nosse laborant;
At vix est unus qui moderetur eam.
Scire volunt omnes, sed rectè vivere nemo.
Ah utinam sciret turba miscella nihil!

Plurima

Plurima scire stocet, vana estque scientia, summum
Nisi semper timeas, nisi vereare DEUM.
Sis humilis, reliquis nec te proponere gestis:
Sicque voluntatem mens bene sana regat.
Mens est sana, DEUM scelerum quæ respicit acrem
Ultorem, hanc verè diligit atque timer.
Quare te meritâ cumulamur laudè Philemon;
Scire cupis, rectè vivere sed magè vis.
Prodiga luxuries tibi sordet, rectè labores
Afidui & pietas exhilarare solet.

AD ORNATISSIMUM DOCTRINAE ET

pietate juvenem, JOHANNEM PHILEMONEM, Amicum suum ut veterem, ita charum, de voluntate & potentia increata, creataque.

Theses ad disputandum proponentem.

Felix, qui potis est rerum cognoscere causas:
Divitias, Crochi solium, Cynique Tiaras
Non cupit, aut juvenis Pellæi exoptat honores:
Non nitidos inhiat pietâ testudine postes,
Gemmisque illusas vestes, Atabalipæ & aurum.
Illum non populi fascies, non purpura regum,
Non res Hesperia, perituraque regna, decusque
Electet, & à stadio latebrosa per avia ducet.
Sed tamen hoc commune ipsi cum Socrate, & illo,
Nomina qui Justî vitæ probitate paravit;
Et cum Fabriciis, Cuiisque gravique Catone.
At quicumque DEUM, majestatemque verendam
Atque voluntatem illius cognoscit, & alto
(Quid velit, & possit: quid ab omnibus usque requirat:
Queis pietas, queis est cordi divina voluntas.)
Secum animo, trutinæ pensans examine, volvit:
Et se nosse cupit, totumque explorat ad unguem:
Quidque agat, & possit: quid debeat: & quid omittat:
Ad mala quod multò sit quàm bona pronior: æquus
Ipse sui iudex, acri sese increpat ore:
Quid volui, satius quod non tetigisse fuisset?
Cur pravum antetuli recto? cur utile honesto?
Cur me, cur natura heu! depravata magis, quàm
Gratia dia trahit: sic dicta & facta per omnia
Ingrediens, sese rigidus castigat: & instat:
Hora sequens lucis quod emendet damna prioris,
Et ne quid vel hiet, vel quid protuberet: æquis
Ut coëant cuncta & spaciis: nihil ut proba profum
Deliret deinceps sanæ rationis amullis:

Attentam mentemq; oculosq; advertit acutos,
Arbitriumq; suum ad nutus componit Iovæ:
Qui mare, qui terras, qui cælum numine torquet:
Næ fortunatus verè ter & ampliùs ille est!

Civibus immò Dei, superisq; simillimus ipsis.
Hæc tu cùm scitè enodans, proponis, Amice,
Discutienda aeri solertis acumine mentis:
Laudo conatus: studium probo: & hortor, eâdem
Dehinc quoq; curâ ornes fœcundos pectoris hortus.
Improbis assiduo nisi Labor omnia vincit.

Sic quæ nunc humilis prodit tibi planta, brevi ingens
Ad cælum tendet ramis felicibus arbor.

Johannes Filiczki Hungarus Scepustum.

AD

PIUM ET ERUDITUM JUVENEM D. JOHAN.

PHILEMONEM, fratrem ac amicum suum quamplurimum dilectum,

JOHANNES VETTERUS LEUCOPOLITES

MORAVUS.

Sunt homines multi, quibus hæc sapientia sordet,
Ut cernant quales condidit ipse DEUS.

Scilicet à brutis multum differre recusant;

His similes vitâ & moribus esse solent.

Sunt homines alii, qui ornatus mentis amœnos

Norunt, & quibus hæc cognita verba DEI:

Sancti estote homines, quoniam sum sanctus IOVA,

Et quoniam vitæ præmia trado piæ.

Non tamen assiduè vitam traducere talem

Conantur, potiùs pocula plena placent.

JANE, tuum nomen, laus haud moritura manebit:

Namq; voluntatis propria quæq; doces,

Cujus & in vita præbes documenta, pudendis

Te finis haud vitis luxuriâq; trahi.

In pietate tuâ quòd si perrexeris, inde

Te manet æternus JANE PHILEMON, honos.

F. S. Maji, Anno 1607.

FINIS.

